

Adroddiad i'r	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad y cyfarfod	24 Mawrth 2023
Aelod Arweiniol	Y Cyngorydd Julie Matthews, Aelod Arweiniol Polisi, Cydraddoldeb a Strategaeth Gorfforaethol
Pennaeth Gwasanaeth	Lisa Jones, Pennaeth Dros Dro - Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd
Awdur yr adroddiad	Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Teitl	Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol 2023-2024

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1. Mae'r adroddiad yn sôn am adroddiad blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (y 'Panel') ar gyfer 2023 - 2024.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1. I gynghori ynghylch penderfyniadau'r Panel ('penderfyniadau') ar gyfer 2023 - 2024 mewn perthynas â thaliadau i aelodau ac aelodau cyfetholedig.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1. Bod y Pwyllgor yn nodi penderfyniadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol ar gyfer 2023 - 2024 mewn perthynas â thalu cyflogau a thaliadau i aelodau cyfetholedig.

4. Manylion yr adroddiad

Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol

- 4.1. Sefydlwyd y Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol yn 2008. Cafodd cylch gwaith a swyddogaethau'r Panel eu hystyngiadau ym Mesur Llywodraeth Leol

(Cymru) 2011. Mae cylch gwaith y Panel yn cynnwys cynghorwyr, aelodau eraill o awdurdodau parc cenedlaethol, awdurdodau tân ac achub Cymru a chynghorau tref a chymuned, yn ogystal â chynghorau sir a bwrdeistref sirol. Gall y Panel bennu swm y tâl y caiff awdurdod ei roi i aelodau, a'r dyletswyddau a chyfrifoldebau a all wneud cynghorwyr yn gymwys i dderbyn taliadau.

- 4.2. Mae'n ofynnol i'r Panel gynhyrchu adroddiad blynyddol yn nodi lefelau tâl yr aelodau ar gyfer gwahanol ddyletswyddau a chyfrifoldebau ar gyfer blwyddyn y Cyngor i ddod. Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol weithredu argymhellion y Panel. Mae adroddiad blynyddol 2023 - 2024 ynghlwm fel atodiad 1.

Yr Adroddiad Blynyddol

- 4.3. Mae'r Panel wedi ystyried strwythur eu hadroddiadau blynyddol a sut allent gael eu gwneud yn fwy hygyrch. Daeth i'r casgliad bod mwyafrif y wybodaeth a gyhoeddir yn yr adroddiadau blynyddol yn dyblygu gwybodaeth o'r blynyddoedd blaenorol, fel arfer heb unrhyw newid sylweddol. Ar gyfer yr adroddiad eleni, penderfynodd y Panel ganolbwyntio ar y newidiadau a wnaed ac mae mwyafrif y cynnwys a nodwyd yn yr adroddiadau blaenorol wedi cael ei dynnu a'i osod ar wefan y Panel.
- 4.4. Mae'r Panel o'r farn nad yw cynnal gwerthoedd democrataidd llywodraeth leol yn ddigost. Mae tâl a ariennir yn gyhoeddus ar gael i annog amrywiaeth o bobl fodlon a medrus i gymryd rhan mewn llywodraeth leol, drwy eu swyddogaethau aelodau etholedig neu gyfetholedig.

Cyflog Sylfaenol ar gyfer Aelodau Etholedig

- 4.5. Mae'r Panel wedi penderfynu ar gyfer y flwyddyn ariannol 1 Ebrill 2023 i 31 Mawrth 2024 bydd y cyswllt rhwng cyflog sylfaenol cynghorwyr a chyflog cyfartalog trigolion eu hetholaeth yn cael ei gadw. Bydd y cyflog sylfaenol yn cael ei alinio gyda thair rhan o bump o enillion Cymru gyfan 2021, y ffigwr diweddaraf Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion ar gael i'r Panel. Felly bydd y cyflog sylfaenol yn cael ei osod ar £17,600 ac yn cynrychioli cynnydd o £800 neu 4.76% yn y cyflog sylfaenol ar gyfer holl aelodau etholedig.

Cyflogau Uwch a Dinesig

- 4.6. Mae'r ffigyrau ar gyfer cyflogau uwch a dinesig wedi'u nodi yn yr adroddiad blynyddol yn cynnwys yr elfen cyflog sylfaenol.
- 4.7. Mae'r taliadau ar gyfer rolau cyflog uwch a dinesig wedi'u bandio; gyda Band 1 yn cynnwys yr Arweinydd a Dirprwy Arweinydd y Cyngor, a gweddill aelodau'r Cabinet ym Mand 2. Mae bandiau'r Cabinet wedi'u rhannu ymhellach yn ôl meintiau'r cyngor gyda lefelau cyflog i gyd-fynd. Mae Cyngor Sir Ddinbych yn Gyngor Grŵp C (gweler tabl 1 yr adroddiad blynyddol).
- 4.8. Mae cyflogau uwch ar gyfer y Cabinet wedi derbyn y cynnydd llawn o 4.76% h.y. mae elfen cyflog sylfaenol a'r rôl uwch (dyletswyddau Cabinet) wedi cynyddu 4.76%. Mae elfen rôl cadeiryddion pwyllgorau a Chadeirydd y Cyngor (Band 3) wedi cynyddu 3.15%, ond fel y crybwyllir uchod, mae'r elfen cyflog sylfaenol wedi codi 4.76%. Mae'r cyflog dinesig ar gyfer Is-gadeirydd y Cyngor yn derbyn y cynnydd i'r cyflog sylfaenol yn unig.

Aelodau Lleyg a Chyfetholedig

- 4.9 Nid yw lwfans presenoldeb ar gyfer aelodau lleyg neu gyfetholedig wedi newid. Rhaid i awdurdodau lleol dalu ffi ddyddiol neu hanner diwrnod penodedig i aelodau cyfetholedig sydd â hawliau pleidleisio, yn ôl yr ymrwymiad amser sydd ynghlwm. Mae cyfarfodydd sy'n gymwys i dderbyn taliadau ffioedd yn cynnwys pwyllgorau, gweithgorau, rhag-gyfarfodydd gyda swyddogion, hyfforddiant a phresenoldeb mewn cynadleddau ac unrhyw gyfarfod ffurfiol y mae gofyn i aelodau cyfetholedig fynychu.
- 4.10 Mae'r Panel yn caniatáu i amser paratoi rhesymol ar gyfer cyfarfodydd ac amser teithio i ac o gyfarfodydd, gael eu cynnwys yn yr hawliadau gan aelodau cyfetholedig. Gall awdurdodau lleol benderfynu ar yr uchafswm o ddyddiau y gall aelodau cyfetholedig dderbyn tâl amdanynt mewn blwyddyn.
- 4.11 Mae rheolau'r Panel yn caniatáu i bob cyngor gael elfen o ddisgresiwn lleol o ran sut caiff aelodau cyfetholedig dâl cydnabyddiaeth. Nid yw Sir Ddinbych wedi gosod cap ar y nifer o ddyddiau y gellir eu hawlio ar gyfer taliad, ond mae'n defnyddio cyfradd 'diwrnod llawn' fel yr uchafswm y gellir ei hawlio am fynychu un cyfarfod neu ddigwyddiad. Bydd hyn yn cynnwys unrhyw amser paratoi a theithio. Mae'r ffi hanner diwrnod yn cael ei dalu am unrhyw ymrwymiad amser cymwys o hyd at 4 awr.

4.12 Rhaid i bob awdurdod sicrhau, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, bod ei holl aelodau cyfetholedig neu aelodau lleyg yn cael cymaint o gymorth ag sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol. Dylai cefnogaeth o'r fath fod heb gost i'r aelod unigol. Mae darparu cyfleoedd hyfforddi priodol ar gyfer aelodau cyfetholedig wedi cael ei nodi fel elfen bwysig o'r cymorth hwn.

Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned

4.13 Mae adroddiad blynyddol y Panel yn nodi'r strwythur taliadau ar gyfer cynghorau dinas, tref a chymuned ac mae'r Panel wedi gwneud rhai newidiadau, gan gynnwys ad-dalu aelodau am gost nwyddau traul swyddfa. Mae Tabl 2 yr adroddiad blynyddol yn nodi'r taliadau gofynnol.

4.14 Mae copi o adroddiad blynyddol y Panel wedi cael ei anfon i glercod cyngor dinas, tref a chymuned.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Mae'r adroddiad yn amlinellu'r penderfyniadau a wneir gan y Panel ac nid yw ynddo'i hun yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Mae adroddiad blynyddol y Panel ar y cyfan yn parhau â'r strwythur taliadau blaenorol. Mae cynnydd y Panel mewn cyflogau sylfaenol, uwch a dinesig yn gyfwerth â chynnydd o £46,294 neu 4.47% ar gyfer 2023 - 2024. Mae'r costau sy'n gysylltiedig â gwaith yr aelodau cyfetholedig sy'n pleidleisio yn dibynnu ar y swm o fusnes swyddogol mae'n ofynnol iddynt gyflawni, ac unrhyw newidiadau mae'r Cyngor yn ei wneud i reolau taliadau ymrwymiad amser.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Gwneir yr adroddiad hwn yn unol â rhwymedigaethau statudol a phenderfyniadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol. Nid oes angen Asesiad o'r Effaith ar Les ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Mae'r Panel yn ymgynghori'n genedlaethol ar gynnwys drafft pob adroddiad blynyddol.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Nid oedd angen datganiad ar gyfer yr adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Mae'n rhaid i fwyafrif y taliadau (cyflogau sylfaenol, arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf, aelodau cyfetholedig gyda hawliau pleidleisio) a nodir yn yr adroddiad blynyddol fod ar gael ac mae cyllideb wedi'i ddyrannu i dalu am y taliadau.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1. Adran 111 Deddf Llywodraeth Leol 1972; a Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.